

## הטאו מגדר<sup>1</sup>

קלאודיה אידן

בתרבות הסינית הטאו, או הדרך, הוא מקור כל ההוויות, המקור המוחלט וחסר כל צורה המבנה אותו. לאו-טסה, מגדולי הפילוסופים הסינים ואבי תורת הטאוואיזם, ציין כי כשם שקיים טאו קבוע קיים גם טאו שאינו קבוע. הוא משרטט הבדל בין טאו מוחלט, מקור ראשיתי, שלא ניתן לשיימו, שלא ניתן לתפסו או להכירו לבין טאו אחר, שניתן להתייחס אליו כנובע מהראשון ושניתן להבינו ולהכירו. בטאו טה קינג, הספר על הטאו כתוב: " הטאו יצר את האחד, האחד יצר את השניים, השניים יצר את השלוש שיצר את כל הדברים". אהבתי למצוא משפט זה, הנשמע לי תואם רעיון פסיכואנליטי, בעיקר את הקשר בין הטאו הראשון ויצירת האחד, היחס בין S1 כמסמן אחד מבודד לבין S2 כפתיחה של סדרה, של שרשרת או במילים אחרות על מקומו של הממשי והיחס בין מסמן לאות.

לאקאן אומר ב-Liturerre "האות ככזו היא זו הנותנת משען למסמן לפי החוק שלו של מטפורה" { // לפי חוק המטפורה שלו/ לפי חוקו על המטפורה // }, כלומר המסמן הוא המטפורה של האות ועונה על כללי השפה. הוא ה-S2 של האות כ-S1.

ישנה אותה דוגמה מפורסמת של מישל לריס עם קריאת הצהלה שלו: reusement והתיקון החד של אמו שחיפשה את הדיוק הדקדוקי: heuresement. בין שניהם נוצר ריק ובו ה-heu של התיקון היווה את ההתלהבות שאבדה לעולם. מסופר שבעקבות התרחשות זו בהמשך לריס לא אפשר כל תיקון הנוגע ל"מה" ול"איך" ניתן לומר דברים. בממד מסוים, שבר זה בין צהלתו לבין תיקון האם הזין את עצמתו של דחף המוות שהוביל לנפילתו הוא של מישל לריס, עם ניסיון ההתאבדות. שבר זה יצר ליטורל, אותה רצועה שבה ממוקמת האות.

במקרה אחר, המונח "מגדר", פועל כאותה רצועה בין ידע לבין התענגות. אישה צעירה, רביעית מתוך חמישה ילדים במשפחה, חשה שנושאת על כתפיה את עול הכאב שבעולם וכמובן את זה של משפחתה, מה שהתחדד מאז התאבדותו של אחד האחים. עולם גן העדן של הילדות והנערות הפך לגיהינום. מבחינתה העולם הוא רע, רק רע ואלים מכל בחינה. היא חשה מאוימת מהמחשבה שהוריה החולים מזה כמה שנים, ימותו כי אז לא תוכל לשרוד ללא תמיכתם הכלכלית. עליה להקפיד להתמקצע, היא עוסקת בתחום החינוך, כשההתמקצעות תאפשר לה לבנות לעצמה מקום ולא רק מקלט לשרוד. בנוסף על כך, כמובן, עליה לדאוג לאחיה הצעיר המתקשה מאד להתנהל בחיים.

המסמן "מגדר" פועל כליטורל, כרצועה המפרידה בין ידע לבין התענגות בעבור סובייקט זה. היא מתייחסת אליו כאל מה שקובע את כל התנהלות בני האדם בעולם. הכול הוא מלחמה מגדרית. לדבריה זו האידאולוגיה והדת שלה המצליחה מבחינתה להסביר את נפילת האיווי שהיא חשה. היא בנתה Weltanschauung, השקפת עולם מוחלטת, המסבירה הכול, השקפה היוצרת את הקבוצה של "האישה", המזינה ומבנה את אשליית הידע על כך שיש יחס מיני, אך שאינה מותירה מקום לסובייקט. המלחמה המגדרית לגביה אינה רק דרך להשגת שוויון מוחלט בין גברים לנשים, שוויון הדוחה את הפונקציה הפאלית, אלא הדרך להשתחרר מהכלא שהחיים כפו עליה.

המחשבה על הכלא נשענת על הרעיון של גלגול נשמות. אמה היא מדיום שהנחתה אותה להיכנס למצב של דמיון מודרך שבו ראתה עצמה כיורדת במדרגות למעין מרתף חשוך ובחזיון אחר, ראתה דמות של בחורה הנעולה בכלוב שהיא מנסה להשתחרר ממנו. החופש המיני שהכריזה עליו בשנים הראשונות של

<sup>1</sup> מאי 2017

צעירותה נראה לה היום לא כחופש אלא כביטוי גם של מלחמה מגדרית. המסמן "מגדר" פועל כמו גדר בין האלוקוברציה של ידע שהאידיאולוגיה המגדרית מקנה לה לבין ההתענגות האטומה של דחף המוות, גורלה הוא גורל הדמות של החיזיון העובר מנשמה לנשמה, הדוחה בעצם את המוות והמנציח את מקומו של יש מהאחד, של S1 מבודד. אם נחזור אל רעיון הטאו שפתחתי בו, ניתן לומר שהטאו של המגדר, שאותו ניתן לשיים ולהכיר מהווה במקרה שלה טלאי, מעין S2 החופף לטאו של יש מהאחד, למסמן-אות המוחלט המונוליטי שקבע את אופן התענגותה מצד אחד. ומצד אחר היווה מעין טלאי מטפורה כבסיס לידע.